

Apšetejams:

"Baltijas Semkopja" Administrācija, Mkr-Nīgas Kalku-cēla № 14, Pušzīču Gēdēra un beedra grahmatu-bodē, Vestam Nīgā: Šilling'a, Kapteina un Trbites grahmatu-bodis un pee kopmana Berchendorffa lga, pilsetas Kalku-cēla № 13. Zītās pilsetās: wifās grahm.-bodis, Uf lauteem: pee pagānu-walbehm, mahzitojeem, skolotojeem, 2c.

7. gads.

Rīgā, 4. februārī.

Matfā ar peešubtīšānu par paši:

Ar Peelikumu: par gadu 3 rubl., beš Peelikuma 1 rubl. 60 kap.
Ar Peelikumu: par 1/2 gadu 1 rubl. 60 kap., beš Peelikuma 85 kap.
Matfā ekfvedīzija un grahmatu-bodis fānemot:
Ar Peelikumu: par gadu 2 rubl. 50 kap., beš Peelikuma 1 rubl.
Ar Peelikumu: par 1/2 gadu 1 rubl. 30 kap., beš Peelikuma 55 kap.
Peelikums ween par gadu 1 rubl. 50 L., par 1/2 gadu 80 kap.

Sludinājums peenem wifās apšetejams weetās pret 8 kap. par sīku rakstu rindānu.

Višdī ar Baltijas Semkopi it nedetas isnaht Peelikums ar stahsteem un derigu laika-faweklī; matfā 150 kap. par gadu, 80 kap. par pušgadu

Saimneezības nodala.

Bar mešhu un augtu koku audsināšanā.

(Runa, kura runata Igaunū beedribā „Kalewipoeg.”)

(Beigums.)

Kā jaunākā mešhu-kojības sīniba mahza, tad fehščhānā naw nebuht wīfu labakā mešhu audsināšanās wīshē, bet stahdīščhānā. Kur weži mešhi ir turwumā, tur aug gar molahm deesgan jaunū preedīščhu un eglīščhu. Tahdus kojizus, kad wīni ir kahdus trihs gadus weži, war wīfu labakā stahdīt. Wīnus isēk ar līščhu lahptu ar wīšahm semehm, kā pukēs is podeem, is wīnu weetahm, tad ar to pašhu lahptu eerof tajā weetā, kur wīnus grib stahdīt, bedrites un eeseel tajās kojizus. Tahdā wīshē stahdīt, kojini fahk katrā laikā labi augt un weens patš zilweks pa deenu war kahdu tuhščhōti fahstahdīt. Tahdā kojizū stahdīščhānā ir tā spēhku leeta, kuru darba feewas un behrni ari war isdarit, kas teem pa preekščhu labi ja-erohda. Eihfahs stahdīščhōnās lahptās nemakā daudš pahrat par rubli gabals. Bet kad wežu mešhu naw turwumā, kur waretu stahdus dabut, tad ir eeneščgali, ka koku fehklas eesehji pa preekščhu dohēs un no tahm pehž isāem un isstahda peemīnetā wīshē jaunūs kojizus.

Bet jaunahm leetahm nerodahs tilai niginataji un apfmehejeji, bet tahm rodahs ari eenaidneeki un pretneeki. „Wīnščh grib par mums gudrākis buht!” tahdš jaunū leetu preetneekš faha un pee-eet dufmigi pee jauneestahditeem kojizēem, tos weenu pehž otra iraudamē. Tā gar manahm robeščahm eet zekščh uš laimīnu pagastu un es esmu jau trihs reises peedščhwojis, ka zilweki manas eestahdītas preedītes un eglītes leelakā fahitā israwejuschī un turpat nofweeduschī. Waj tahdi nedarbi nezelahs atkal zaur nepilnigahm skolās mahzibahm? Kad zilweks ir behrnibā mahzījēes radību pašht un mīhlet, tad wīnščh newar nefad pret to til fšepawīgi isturetees, ka wīnščh jaunūs kojizus is semes israwehš, bet wīnščh preezafēes par wīnu augščhanu un fargahš tos drihsaki ne ka postīhs.

Tam lihdsīgš notikums man atgadījahs ar laimīnu ganeem. Es biju faweem laimīneem atwehlejis, lopus uš manahm pīawahm un ganībahm ganit, par ko wīni apsolījahs man zītadā wīshē labu darit. Kahdū nedelu wehlakt es gahju zaur fawu mešhu un redseju istruchēes un ar flumīgu firdi, ka laimīnu ganu sehni bija maneem jauneem behrīneem galotnes nogreesuschī un nefaitamūs no teem eekapajuschī jeb nojirtuschī. To es atšīnu par til leelu fahdi, ka es buhtu wefelu sīnts rublu pasaudefščhanu weeglakī panehš. Es aīlgahju pee ganeem un isfahdrofju wīneem mīhligēem wahrdeem, kahdū leelu nedarbu wīni padarījuschī un zil leelu fahdi esmu zaur to dabujis; es peerahdīju wīneem, zil nekreetni tee zilweki ir, kas tahdā wīshē radību postā, kura ir ja-apbrīhno un par kuru japreezajahš. Sehni noschēhloja uš tam loti fawu nešehdšīgu laika-faweklī un nedarīja man turpmak wairš nekahdās fahdes. Bet kad es buhtu wīnus bahris un lamajis, tad wīni buhtu man atreebdamees warbuht wehl wairak fahdes darījuschī. Is ta redsam, ka strahpe daudšreis masal palīhds ne ka mīhliga pamahzīščhānā.

Weens patš nešehdšīgš ganu sehns war pa wafaru wairak fahdet, ne ka diwdefmīt lopi. Schēe wahrdi nefīhmejahš uš kōkeem ween, bet uš putneem ari. Wīnīščhu waldbības pawehlē zeeščhī, lai pa putnu pereščhānās laiku nelaiščh fūnus gandš jeb lai usfar teem leelus fšrungulus fahllā, jo teel domats, ka tee ispostot teteru (rubēnu) un irbju ligīdās. Weltīgās pawehles! Lai wīnīščneeki gahdā, ka mušhu lauschu fkolās atmet pahrtleeku leelīfā meerā bīhbeles- un dšesmu-pantu bešprahhtīgu buldureščhānu no galwas — lai mahza tīzības mahzības masal stundās bet prahhtīgaki un peeklahjīgaki — un eewēš fšho pahrejo stundu weetā dabās mahzības stundas, kurās behrneem taptu mahzītš Deewa leelos darbus, jauko radību eewehrot un zee-nit, un tee neispostīhs wairš putnu ligīdās, bet fahks tos fargat. Gani ir putnu ligīdu postitaji, bet ne fūni. Un wīš fšēe nedarbi zelahš zaur nepilnigahm skolās mahzibahm.

Stahstīščhu tē kahdū gabalīnu is fawas behrnības. Esmu Nīgulas bahnīzās turwumā dšīmīs un ušaudīs. Tur

bija bahnīzās lūnga mīščhās aplofā jaukās eewas un pīh-ladīščhi (fehromlīščhi) fahstahdīt. Bet ko zeeema jaunēkli darīja? Wīni nolaušija fšēem kōkeem katrā pawasārā seedu laikā sarus, dahšreis arī wefelus majakōš kōkus, un kad bija ar teem druščhu pahšehlejuščhēes, tad nosweeda tos atkal. Rudenī ogu laikā tee pašhi nedorbi. To pašhu wīni darīja ar Jahnū ogu krahmeem un abbeku sareem, kur ween wareja preekht. Toreisejs tureenes bahnīzās lūngs, prahwests fahselblats, bahra draudšī par tahdeem nedarbeem daudšreis no lanzeles, un, apfahreēs buhdams, isleetaja peetam ari pahrat fmagus wahrbus, bet tas nelīhdleja nelo, bet pamudināja jaunēklus uš fšpīhščhānu un wehl wairak fahdes darīščhānu. Bet tad tas bahnīzās lūngs buhtu tahdās reīfās par to fšpedīkōjis un mahzījis, zil derīgi tahdi kōki ir un ka zilwekam jāušfahata tas par fawu peenahftumu. Deewa jauto radību fargat un koku augščhanu pahwezīnat, es tīzu, ka ar to buhtu teefcham peetīzīs un jaunēkli nebuhtu wairš koku sarus nolaušījuschī. —

Tapat kā mešhu audsināšanā, tā ari auglu-koku dahrsu eetaīščhānā ir mušhu semfopjeem loti eewehlejamā. No rentes fahimneekēem gan newar tahdās leetas peeprast, kureem zaur labaku mahjās apfopščhanu ušleek daudšreis wehl leelaku renti un kad nepēhji to malfat, tad mahja teel atāemta. Bet katrs mahjās ihpafchneekš ir teefcham afu pahrmēščhānu pelnījis, kad wīnščh nedoma ne uš mešha audsināšanū neds auglu-koku dahrsu eetaīščhānu. Tas wīnāam naw nemas tuhlin leelā mehrā jāeefahf. Lai wīnščh apfēhji jeb peestahda pahri puhweetu semes ar kōkeem, aptāifa no schagareem fehtu, ka kufōni neteel wīršū, un — wīnščh redsešs tuhlin, ka wīna ihpafchums isfahatīfees jaukaks un buhs wīnāam mīhlahš. Tapat auglu-koku dahrsu eetaīfot wīnāam naw nekahdū leelīfku isdofchānu. Kahdās 10 lihds 12 abbeles nemakā daudš un neaīnēem leelos telpās. Weš tam pa fšho koku stārupu war wehl ari dahrsu labību audsinat. Bet pehž mas gadeem wīnščh war jau no faweem audsināteem kōkeem augtus baudit un wīfu wafaru wīna fīrds preezafēes, kad wīnščh fawu abbelīščhu sarōš abhōkus ušfahitš. Kad katrai mahjai buhs abbeku dahrsš, tad ari masal abhōku fahdšības un abbeku postīščhānās notīhs.

Nu runāščhu wehl par kahdū labumu, kas zaur mešcheem zelahš, kuru es patš juhmalā dšīhwodams esmu eewehrojīs un par ko ne-esmu neweenā grahmatā lafjīs. Man ir itin labi pašhtītamās Afarās un Kalwes mīščhu augstee un stahwee klīnščhu krafti juhmalā, aīš kureem pašchā juhbrās malā jaušs lapu koku meščs auga. Pawasārā lapu plaukščhānās laikā tur atnahza reīfā ar putneem, no kuru dšesmahm meščs flaneja, ari leeli rengu bari, ka sweijneeki katrā pawasārā leelas lomas iswīlka. Tā tas bija tur preekščh kahdeem trihsdesmit gadeem, kad Kalwes krafta sweijneeki dahšreis til doudš rengu fahweījoja, ka nepfehja tahš no juhmalās aīšwest. Bet tad mīščhās ihpafchneekš, barons Schulzīs, līfa meščhu juhmalā nojirt un nu peepēščhi rengu swīzija ari tur wairš nemas neīšde-wahš. Kadēhl rengu bari wairš tur neatnahza, tas ir itin weegli noprotams. Meščhās dšīhwo daudš fšpahrnāizu kufāinu, no kureem wakarōš līdinajotees, daudš ari juhā eekrita. Bet fšēe kufāini ir preekščh rengehm un zītahm sīwim gahrdā barība un wīnās fahrahjahš tur, kur tahdā barība wa pīlnam atrodama. Til lihds ka meščs bija nojirtš, tad fšhi rengu barība ari beīdsahs un tahš gahja uš zītahm weetahm, kur tahdā barība bija atrodama. Līhds ar mešha ismīhīnāščhānu mīščha bija ari fawu juh-rās bagatību pahšehlejuše.

Sawu runu beīdšot, man ja-atgahdīnā wehl reīf, ka weltīga meščhu postīščhānā, par ko mušhu semē daudš fūhdšības dšīredetās, noteek tilai zaur skolās mahzību truhlumu. Es ne-esmu skolā un wehlakt eefwehtīščhānās mahzībā, kur gan man schahdus tahdus neekš mahzīja, kas man dšīhwē nekahdā labuma ne-eeneša, par to neweena wahrda dšīrde-jīs, zil labdarīgi meščhi un auglu-koku dahrsi ir preekščh zilweki meščhās un garīgās dšīhwēš. Tilai tad manas azīs atwehrahš, kad es biju dahšās jaunākās grahmatās un awīšes par to isfahdroščhānās lafjīs. Tad es patš ari fahku par to leetu pahrdomat un man isfahš, itin ka glūščhi jauna pafāule manahm azim parahdītōš. Es weh-loš, ka ziti semkopji ari fahktu tapat pahrdomat un par

mešcheem un auglu-koku dahrsēem tahdū pašhu preekhu fojūt, kā es. Tad drihš ween mušhu mahju ihpafchneeki fahktu fawas mahjās neween ar abbeku dahrsēem, bet ar pašhu audsināteem meščhīneem ari gresnot, un tas buhtu loti jauks, teīzams uu eeneščgš darbš.

Wispahriga dala.

Kā Turzija teefu spreesch. *)

(Is Igaun-Greeku walodās.)

„Waj Tu, fūns, eesi no manahm azim, jeb es Tew līf-ščhu muguru gehret, ka Tu otru labrtu wairš negribēh!”

„Bet luhdsu, zeenīgais teefas lūngs („Sakalā” fahhu lūnga weetā wīfur „fahš” kas ir latwīfki wahzeetš), es newehlēš ne ka zita, ka tīkai luhdsu fawu īrmilīfki”) at-pakal, kuru Wuaglas **) pagasta teefa man spēda mīščhās zeenīgām lūngām malfat.”

„Klāfēes, lops, fatur fawas schāunās, jeb es atfauk-ščhu Allepī!”

„Es luhdsu zeenigo teefas lūngu, to leetu pahrlāufīt. Es ne-esmu ne mas wainīgš; es biju toreīf, kad abhōki tīka sagti, par ormani uš Karīšu ***) aīšbrauzīs; man ir mahte un trihs leezeneeki līhdī, zeenīgais teefas lūngs lai pahrlāufa tos.”

„Zeezeneeki? Tahdeem wasankeem kā Tu, newajaga leezeneeku, bet pa mīsu! Saku wehl reīf: projam! Ir-milika Tu nedabūf.”

„Waj tad man, zeenīgais teefas lūngs, dehl weena weeniga īrmilīka japātura sagta wahrds?”

„Turi muti, plūkata, un taisees projam!”

„Wīrns ne, kamehr buhfeet man tairnību isdewufchī.”

„Sagla-gīhmi, kīstīgš fūns, tairnību?”

„Teefas lūngs, es ne-esmu sagla-gīhmīs neds fūns! Es esmu godīgš zilweks un Greeķis. Jūms wajadsetu augstā sultāna līkumu pīldīt un mums kīstīgeem tāpat tair-nību fpreest, kā Isloma tīzigeem. Bet Juhš negribat ne manas fūhdšības klāufīt.”

„Wesfaunīgais kranzi! Es Tew rahdīščhu, ko Tawa pahdroščha (teraw) waloda Tew malfahš! Allep, Allep! Tuhlīschhurpu, diwūs puīščhūs, rīhstēs stālī, pahtagas uš benka!”

Tā notīka Karīsās gubernā, kahdā Turku mīščhneeka preekščhīstahā, kufch bija tajā apgabalā par polīzeju, teefu un teefas lūngu, pagasta teefu usraugu, wīnu fšreedumu apstīprinataju un wainīgo fogīs; wīnščh bija wīš reīfā un weens weenīgais. Zil wīna amatu robeščhās bija pla-ščhās, til mas wīnāam bija grūhtuma ar pahraudščhānu. Weenīgais wīhš, kufch no wīna drihstēja atbīldi prahft, bija Karīsās gubernatōrōš, bet tas ne-eelaidahs ar teefas lūngēem zītadās darīščhānās, ka tīkai līka katrā gada fahktumā „pahrlāufi eefuhht”, kureš wīnščh tad uš Konstantīnopolī teefu mīnīstērijai aīšuhhtija. Tā tad teefas lūngām bija pīlnīgi fawā wala un wara; patš fēw pahrlīkumu, patš fawu līkumu pīlditājš. Un mīnētš teefas lūngs Pīmmīlās mīščhās ihpafchneekš, Tag-el-Beg's wahrda, prata wīfadi fawu waru isleetat. Kam wīnščh naudu sīnāja, no ta

*) Šhīs notikums isnēmts is Igaunū awīšes „Sakalā,” kuras redakzija tā peehīnē: „Mēfen tahds mahzīs Greeķis rakstīja mums is Tālīhanīfās gubernās, Ampelaonās draudīs, kura atrodahs Greeķijā, wehstuli, kurā tas mušs luhdsu, lai is „Meelejahutaja” Nr. 7, pag. gab. („Meelejahutaja” latwīfki „Preekščh walas brīh-šchēem” ir burtnīzās isnahtōfchš Igaunū laika-rakstš) kahdu gabalu īnēman un „Sakalā” nodrukājam, kas tur jem ta wīšrakstā stah-wot: „Kā Turzija teefu spreesch.” Tas gabals ešot pīlnīgi is dšī-wes fahakstīs un is tā katrīs warot noprahft, zil Turku teefas ešot breesfīgās. Kad mehs to gabalu bījam „Meelejahutaja” īlāfjūščhī, tad nospreedam, tuhlin to nodrukāt, ko fšēe ari īdarām. Do-mēhr mums isfahšs un isleetahš, ka tahdā teefas spreeschānā newaretu Turzija lahgā notīkt, kur ahrēmju fūhtni uš to ruhpīgi stā-tahš, lai tahdi breesfīgī atgadījumi wairš beechi nenoteek. Bet tomēhr weetu wahrdi ir fahdroī Greeku wahrdi un kas ir fahpatīgās, tas atradīhs tos uš semes kahrtim sīhmetus. Bet tee mušhu lah-tāji, kuri Ampelaonās draudīs (protams Greeķijā) dšīhwo, pašhtī laīkam breesfīgigo teefnefī Tag-el-Beg'u un wīna dahstī-bōfūnu, Al-lep'u wahrda. „Sakalās redakzija.”

**) Turku fūdraba nauka, kahdū rubli wehtrībā.

***) Mīščha Tefalīfās apgabalā.

****), Tefalīfās gubernās galwas pīlsetā.

„Sakalā.”

„Sakalā.”

„Sakalā.”

wiafch isplehfa 'tikdauf, zif firde kahroja. Kam naudas nebija, ta ašinis wiafch remdeja fawas Kaligulam libdfigas ašins flahpes. Un wiš wina amata aprinkl efofchi laudis bihjašs no wina la no ugans. Tifai ar plikohm galwahm un azis noduhufchi Greeku semneeli, luei apafch Turku juhga fmoł, drihstieja wina preefchā stahwet. Un fur wina bende, Alkaps, kahds atlaisis hašhi-bosufš, parohdijahs, tur pat drofchako wihru bitfas trihzeja. Wina neifgihstots prahts un fwehriška firde bija gubernos leelalaja pušē pašihšami. Apafchā stahšits notikums ifrahda mums gabaliam no wina darbeem. Leeta bija tahda:

Kahds kaimiau pagasta wihrs, Georgio's wahrdā, nabaga atraifnes weenigs dehls un uffuretajs, wifadi ruhwišs un ifweizigs jaunellis, bija zaur tahdu asu wahrdu Wuaglas lungu dufmas eemantofis. Bet tee neatrada eemefta, wina bendes rolās nodot, ko no firde wehlejahs. Bet tad plaujas mehnefcha beigās notifa, ka Wuaglas dabefā abbeles tifa fratitas (t. i. abhoki faqti). Dabefa fargš bija gulejš, bet wiafch negribeja, lai wina par neufmanigu dehwe; tadehl wiafch melofa faweem lungeem, luru dufmas us Georgio's wiafch pašina, ka tas laikam bijis abhoku saglis, bet ta gihmis bijis ar fodrejeem nofmehreš, ka newarejis to flaidri pašiht; un preefch peelerfchanas wianam truhzis wajadfigas palihšibas, jo plinte ne-efot walā fprahgufe. Tas wihrs tifa tad pehž kahdahm deenahm zeet faenemš un Wuaglas pagasta teefas preefchā aiwefšs, fur muifchās waldbiba wina par abhoku sagli apfuhdseja un peeprafija noftrahpefchanu. Kaut gan Georgios at-taišnjojšs, ka wiafch minetā nakli bijis par ormani zelā, tad tomehr tas netifa klaufšs, bet affina wina par wainigu un nofpreeda tam, muifchās dabefa fargam weenu ir-miliki makfat. To Georgios darija tifai peeprešs, bet if-nehma protokoli un folijahs pee teefas lunga taifnibu mel-let. Pa tam Wuaglas lungs fubtija Pūmmilōšs lungam firu un „kraufliš neifnabhj kraufklim azis“ Turzijā ari ne. Georgios aišjuhšfa firgu ored rateem preefchā, lita falmus to dibenā un maifu us teem, eefehdahs patš ar mahti un brauja us Pūmmilu. Trihs Greeki, luei bija ar wina reišā par ormoneem braufufchi, dewahs tāpat zelā, lai fawam tautas brahlam par labu teefas lunga preefchā pateefibu leezinatu. Bet til ko Tag-el-Beg's bija protokulei azis ufmetiš, tad wiafch eefahla augfchā stahšitā wihšē „teefu fpreest“ un gribeja eefahlot ar to meerā palift, ka Georgios sagla wahrdu un launu peenem. Bet kad Gree-kiš fawu taifnibu peeprafija, tad bašhi-bosufš tifa palihgā faufšs un tas ar faweem palihgeem bija tuhria flahst.

(Turpmal beigums.)

Kahds wahrdinšch „Latweefchu Awifei.“*)

Sinadams, ka bahrgi un aš wahrdi gan fabaida un eewaino, bet newis labo un pamahja, turefchos fchini raf-steeninā lehnigs, laipnis un labfiridigs, zeredams, ka tad fchi fehlla atradihs Latw. Aw. lobu semi, fur wina war preezigi ušdihgt un neft labus auglus. „Latweefchu Awifeš“ iraid peedfihwojufchās ilgu muifchu un daufš ftrahda-jušchās, tifai janofchekfo, ka winaš darbi deemfchehl naw fatreif bijušchi par fwehtibu un par labu teem, preefch fureem tee paftrahdati. It ihpašchi pehdrejā laikā fiprati nomanams winaš flejās fawads garš, kas gan leelahs gribot muifu tautas pazelfchanu, bet las pateefibā nodod Latweefchu tautu. „Latweefchu Awifeš“ fawadaišs garš iraid jo fahhdigs, tadehl ka ta mahf ar aplam laipneem un mihligeem wahrdieem peeglauftees faweem „mihfeem la-ftajeem“ un tad tos beedet no ziteem jaunakeem Latw. laifrafteem. Protams, ka newar buht meerā neweens ar wišpahrigeem teifumeem, tadehl mehginafchu to, ko patla-ban fajijis, tuwoku apfihmet. Peerahdjumeem newfchu tifai gabaliam no Latw. Aw. fchi gada 1. num., lai pagahjis, kas gan wifai pildits tahdahm leetohm, meerigi dufš pagahjibā. Sawā fchi gada apfweizinajumā jaunā gadā, Latw. Aw. pohr „wefelu garu“ runadamaš, ušbruht nedfirdešā, negeh-ligā wihšē Balt. Semf. un tā leelahs aridfan „Balfšei“ un „Balt. Wehftu.“ Negribedams par daufš telpas lau-pit fchā lapai, atstahfchu abas pehdjās, wairak nepeemi-nejš. Nunā nemā apfweizinajumā, wina tagadejam Balt. Semf. wišwirmš pahymet pašchufflawefchanoš. Kaut tatschu mihlahs Latw. Awifštes reif pašchās to eewehrotu, ko tahš ziteem leel dširdet! Winaš peelikuma 2. nimmurā 3. l. p. rakfšits stahw:

„Loti mums buhtu patizis, kad 3. rakfšneeks buhtu ahfaki apfihmejis muifu „apwahjzinatajus.“ Tahdi wiš-pahrigi teifumu fajek tifai neufstizibu un pašchu leetu nebuhf newed fflaidribā.“ To pašchu es us Latw. A. faku; buhtu tatschu daufš maš peerahdjufchās, fur tad tas tagadejais Balt. Semf. tā patš fewi ufllawejās? Laikam buhs if-fprugis kahds nepahrdomats teifumš! „Wefelam garam“ tā newar notiktees. Turpat, tani jau peeminetā apfweizij-

*) Mums fchis rakfšens tifa eehuhšits jau fenat atpafak, bet tifai nepafpehjam to list nodrukat. Red.

najumā, lafamš, ka Balt. Semf. newarot faprafi, ka Latw. Awifsem efot 7200 laftaju u. t. j. pr. Wajag laftit un wišu eewehrot, tad mums negribešes nelahdas aplamibos ušteepit fawam darba beedram. Tahdu drihnišchanoš iraid iffajijis 3. Balt. Semf. lihdftrahdneeks Pehrfora fgs, bet newis Balt. Semf., tas nebuhf nebrihnas pahrtiem 7200; wiafch fin flaidri fur tee gadahs un to aridfan man pa-ftahfija, luru noflehpumu tuhdaš atklahfchu.

(Turpmal beigums.)

Dafchadas finas.

No Gelfchewes.

Rigas Latweefchu beedriba notureja fwehtdeen 27. janwari fawu gada-fapulzi. Sapulzi wadija general-fapulzifchu wabonis J. Baumann fgs. Uf programa stah-weja fchahdas darifchanoš: 1) Pahrfkats par beedribas rehneem un darifchanošm notezejufchā gadā; 2) Rewifšas komifšas firojums par atradumeem pee beedribas grah-matu un mantas zaurfklafchanoš; 3) Spreefchana par beedribas likumu pahrgroffchanoš; 4) S. Martinfona lga fuhdšiba pret runašwihreem, jaurtribas wafaru leetā; 5) Runašwihru trefchās dakas atjaunofchanoš. Par programu 1. punkti runaja beedribas preefchneeks K. Kalnifš fgs. Aifrahdidams us to, ka pahrfkats par beedribas rehneem un darifchanošm ihpašchi nodrukatš un laftram beedram par weli dabujams, wiafch greefa fapulzes ufmanibu tifai us kahdeem atgadifumeem beedribas dšihwē notezejufchā gadā, kas wišwairak eewehrojami. Starp tahdeem it ih-pafchi minami: Latweefchu wahrdā padewibas adrefes pafneegfchanoš muifu augftam Semestehwam us 25 gadu waldfchanoš fwehtkeem, un Latweefchu otro wišpahrigo dšeedafchanoš fwehtku ifrihlofchanoš. Weidšot Kalnifš fgs paf-fludinaja, ka, par dafchadeem nopelneem preefch beedribas, runašwihri efot architektu J. Baumann lgu ezejhufchi par goda beedru. — P. Plaweneek fgs, rewifšas komi-fšas wahrdā, nolafija fchihš komifšas firošs par rewidee-refchanoš atradumeem un dafchadus preefchlikumus, dehl tahlalaf eewehrofchanoš, waj ifpildifchanoš. Pehž plafcha-las pahrfpreefchanoš, fapulze dafchus no preefchlikumeem peenehma, dafchus atraidija. — Beedribas likumu pahrgroffchanoš leetā, K. Kalnifš fgs firoja, ka tee no beed-ribas agral jaunafstahditee, tapat tā ari tee wehlat pehž normalftatuta iftrahdatee likumi, dafchu eemeftu dehl, naw dabujufchi apftiprinafchanoš un proponeereja tapahž, runaš wihru wahrdā, lai general-fapulze atwehlejt, gahdat tifai par lihdfchiginigo likumu otra paragrafa pahrgroffchanoš, pehž normalftatuta. Tapa atwehlešs. — S. Martinfona lga fuhdšiba, ka nedibinata, tapa atraidita ar wifahm balfim pret weenu. — Tad gahja pee runašwihru zel-fchanoš. Tapa ezejliš: J. Salkifš, G. Puhzifš, A. Ahbrants, J. Rosenthals, A. Grünupps, P. Plaweneeks, J. Kreewifch, S. Martinfons, D. Grün-thals, J. Veelkofs, J. Bulmerks un P. Verchen-dorffs.

Rig. Latw. beedr. 2. dezemb. 1879. tā gada pahrfkatā la-fams, runašwihru fehdešchanoš, nofpreeda: kraht „Aleffandra kapitalu“ preefch lauffaimnezibas un amatneeku ffolu dibina-fchanoš, par peemianu Keifara Aleffandra 25 gadu waldfchanoš, un preefch pamata likfchanoš tahdam kapitalam no-wehlet toš 2200 rubl. kas atrodotees beedribas lahdeš tā Aleffandra-ffolas kapitalš. Tad fchahdi lungi apfolijahš preefch Aleffandra kapitala upuret ihpašchās jumās:

G. Bergs	1000 r.	S. Martinfons	300 r.
J. Dombrowfkiš	1000 „	K. L. Amats. b.	500 „
K. Kalnifš	500 „	B. Dibrikiš	100 „
J. Baumannis	500 „	P. Mednis	100 „
K. P. Rammbergs	500 „	G. Paftis	50 „
A. Ahbrants	500 „	A. Webers	100 „
J. Weffers	100 „	K. Sillers	100 „
P. Verchendorffs	500 „	D. Gššiedis	100 „
N. Pławneeks	500 „	A. Grünupps	501 „
M. Wallobis	500 „	J. Groffwalds	100 „
J. Stutfhka	500 „		

Pehž tam nofpreeda: 1) Ruhgt waldbiba atwehlefcha-nas, dibinat Rigā zentral-komiteju un zitās pilfehtās un pagofšs Wišlemē un Kuršemē faru komitejas, preefch dahwanu krahfchanoš. Zentral-komiteja paštahw if 7 no Rigas Latweefchu beedribas runašwihreem ezejsteem lozef-keem un no perfonahm un eestahdehm, kas preefch Alef-fandra kapitala dahwajufchi (aš) ne mafal tā 500 rubl. Geftahdes komitejā war dalibu nemt zaur weetneefkeem, bet perfonas tifai pašchās. Kapitala krahfchanoš noteek lihds 1. janw. 1882. gadam, jeb kamehr buhs fakrahiti 100.000 r. Sawā laikā komiteja zelš waldbiba preefch apftiprinafcha-nas preefchā ffolas programu, kahdu wina gribehs dibi-nat. Pehž ffolas jeb ffolu dibinafchanoš waldbiba tihš dehl apftiprinafchanoš preefchā fahhdits projektš par lapi-tala waldfchanoš, kurfch lihds tam laikam tihš komitejas

finafchanoš glabats kahdā if fcheweens kredif-beedribahm. Par kapitala krahfchanoš Wišlemē gubernatoram if godus jaeefneeds pahrfkats. —

Rigas Latweefchu beedribas runašwihri, fwehtdeen, 27. janwari bija fapulzejufchēšs us beedribas preefchneezibas un komifšu zel-fchanoš preefch tefofchā gada. Preefch-neezibā tapa ezejliš: K. Kalnifš — par beedribas preefchneeku; A. Webers — par preefchneeka weetneeku; J. Groffwalds — par rakfšu wedeju; A. Grünupps — par mantas finataju; G. Bergs — par beedru finataju; F. Pauls — par grahmatu wedeju; K. P. Rammbergs — par nama un efonomifšas preefchneeku; A. Ahbrants — par krahfchanoš komifšas preefchneeku. Bet tam, ka finams, pee preefchneezibas peeder ari kate-reifejais finibu komifšas preefchneeks (fchim brihšcham B. Dibrikiš). Tā tad runašwihri, jebfchu gan wina pašchu faftahwš if godus mainahš, tagad jau feptito gadu gandrih ar weenu toš pašchus wejos beedrus preefchneezibā ir zehlfufchi. Tas peerahda, ka fchēe wed fawas darifchanoš tā peenahfahš un tā muifu laiku wajadfibas to prafo. — Ifmelleschanoš komifšā, kas nu if trim lozefkeem faftahwehš, tapa eewehleti: J. Einbergš, J. Salkifš un J. Groffwalds. — Swehtku komifšā, preefch 19. februarā fwehtku ifrihlofchanoš, tapa eewehleti — bei K. Kalnifš, K. P. Rammberga un A. Ahbrandta, kas jau pehž fawā amata tant peeder — wehl G. Paftis un A. Webers. — Par delegatu teatra komifšā ezejšla G. Puhzifš.

Rigas baptifšu draudšes mahzifajs, Rumberg fgs, ka Kreewu awifei „Now. Wr.“ if Rigas toš rakfšis, drihšā laikā ifdofoht Latweefchu nedelas awifš, lura faufchorees „Ewangelifto“. Awifeš mehriš buhfoht, Latweefchus eepa-fihšinat ar baptifšu lizibas un tikumu mahzibahm.

Baltifšas domenu pahrwaldē, Rigā, 28. februarī tapš wairakfolifchanoš fchahdas muifchās arendē idotas: Seje (Jaunfelgawas apr.) ar dširnawahm un 2 krogeem un Sobu mefchlunga muifcha (Wauffas apr.).

Wišlemes landmarfchals, lambara lungs v. Bodt, Wišfehligi peenemš audienzē no Keifara Majeftees.

Wišrišchu muifchās dšimtskungs, walšpadowes lozefliš un ihfens geheimrahš, barons A. von Dubberg, ir 28. janwari Peterburgā nomiris. Relaiķis fawā laikā ir bijis par Kreewifšas fuhtni Frankfurtē, Berlinē, Wihnē un Parifšē.

Kurfemes gubernators, geheimrahš von Liliensfeld fgs, ir pohrbrauzis if Peterburgas mahjās un 26. janwari atkal ušrehmis fawā amata darifchanoš.

Atkaišti, us pašchu luhgumu: Dobeles aprinka-teefas afešors barons Lūdingšhausen-Wolff, un Kurfemes oberhofteefas sekretehrs barons Behr.

No Jelgawas. No wifahm Kurjemē efofchahm Latweefchu beedribahm, ir neleedfami Jelgawas Latweefchu beedriba ta wifu leelafā un wifu fwarigafā beedriba. Preefch newifai ilga laika dibinata, flaita Jelgawas Latw. fabeedriba waitrumu lozefku. Neften atpafak wehl no dahchahm pufehm aiffahrita, ihfā laikā ir fchi beedriba pazehlfufšes pahri par faweem pretineefkeem, no fureem laba dala pehž leetifchlas pahrliezinafchanošs, palikufš par beedribas pabalftitajeem, un pat winaš ihfeneem draugeem. Un tā lokam waitrumš faru, tā fchāi fabeedribai nodatu, wifas pilnā plaukfchanoš, apfolidamas jo drihš atneft dalib-neefkeem toš wifu labafos auglus. Notuhfā turpreti uf ahreeni, tad Jelg. Latweefchu beedriba stahw pee tautas jo labā flawā. Kā Rigas Latweefchu beedriba atron wišpahrigi zeenibu, tā ari Jelg. Latw. beedriba, un tai pee finameem zenteeneem, gaidama jo flawena nahlotne. Pree-zajamees no wifas firdeš, dabujufchi finat, ka Jelgawas Latweefchu beedriba stahw ar Rigas Latw. beedribu draud-fhigā faharā, jo ari mehš — leetu no prahta stahwofla aptuhfodami — newaram zitadi fpreest, ka tifai tahdā wihšē, ka Latweefcheem dehl fawftarpigās, un labas leetas weizinafchanoš, wifadi jafafneeds rolās, ka wineem, un dehl ta pašcha mehreka panahfchanoš, fawā ftrapa ufturet wajaga draudfigas faites, jo fchekli un fkalbitti waram mehš zeret maš ko panahft, faweenoti turpreti buhšim mehš, lai gan nu mafa, tatschu jo eewehrojama tauta, fu-razit peeglaufchotees jo zeešchi pee Kreewifšas kruhšs, fmaid prekim jo laimiga nahlotne. — Un tā it fewifchē if weh-fures to rediam, tad wifas leelas leetas ir ifzehlfufchahš if jo mafem fahfumeem. — Tā wajaga nu muus Latweef-chem, un gribam mehš nahlotnē ko freetnu panahft, ar atwehleteem lihdselkeem tihlot pehž tam, jo drihšumā muifu tehwiju par muifu gruntš-ihpašchumu pahre-wehrst, kas it weegli war notift zaur wifu peenahjigu gruntš-gabalu pirkfchanoš, bet otradi, un weenā laikā ar pirmo buhšchanoš, laizigas mantas fewim par pollouffahm zaur puhlimeem un fweedreem, uf tahdu pašchu wihš, semi uf fuzas mehš stahwam, par muifu ihpašchumu padarot, wajaga mums tihlot pehž jo augftakas attihšibas, pehž ne-ufmihzigu maniu eeguhfchanoš, zaur atwehleteu ffolu dibi-nafchanoš, zenfchanoš pehž jo dšikalas mahzibās, zaur pee-nahjigu finibu un mahfšu kopfchanoš. Tā buhtu fchē

ihsumā attihstis preefch wisaš Latweefchu tautas jo peemamā programā, uš pašahwofchahm buhšchanahm nodibinata jaula nahlotne, lo fahneegt ihstienibā, taurai pee labas gribas nebuht newar pee scho laifu apstahkleem wifai greuhti nahktees, lai ari schihs domas no kahdas zitas pufes par neezigahm taptu noteiktas, nofauktas ari par neezigeem fapneem jeb murgeem. Bei turklaht atgahdinam, ka il katrom no dalibneekem wajadsetu fawā darba weeta fawu peenahlumu darit, ka il katrom ihstieneklam fawā laulā wajadsetu pehz jaudas un spehjas to wifu labako pildit. Gribam pee meera apstahkleem drofchi no prahta stahwolka tad apgalwot, ka pehz masal, nekā simts gadeem. Latweefchi buhs seefdofoča, ka wira buhs augsti zeenita tautā. — Ar tahdeem fapneem mehš nonohzahm zetorideem, 22. janwari sch. g. Jelgawas Latw. beedribā, fur general-fapulze bij peeteikta, noflati un apzereit lufumā, tā tautai ar augšwejo mehrtu panahšchanu, jeb ar selta fapnu fahneegschanu ihstienibā weizahs. Sapulzejees bija beedribā wairums dalibneeku jeb lozeklu, kas jo dšihwi fawā starpā pahrfpreeda uš deenas-fahrtibas noteiktas leetas, weens par wiraahm schahdi, orris zitadi spreesdamā. Te atfkaneja no blakus buhdamahs fapulzes-fahles swans, un tuhdat general-fapulze fahlahs. Gewehleti tapa no pilnas fapulzes rewidenti, neatnahlfufo rewifijas komifijas lozeklu weeta, jauri fkatit beedribas rehkinus un faharā stahwofchas buhšchanas. Eihds darba pabeigschanai no rewidentu pufes, general-fapulze pee zitahm darifchanahm itahjahs. Ušzemti tapa tā goda-beedri, gan tee pirmee weetigā Latweefchu beedribā: Kursemes gubernators barons Uliensfelda fgs, wira fanzeleas direktors Numela fgs un Jelgawas polizejas-meisters barons Kleebed. Kursemes gubernatora zeemijamee nopelni pee Latweefchu attihstibas un labklahšchanas wis-pahrigi ir sinami, loti pareisi tapehz, ka Jelg. Latweefchu beedriba wira ir ewehlejufe par goda-beedri. Nofkatā uš ihstienā stahštrahtu un barona fon Numela fga un pal-kawneeka un barona fon Kleebed fga ušzemšchanu par goda-beedreem, tad schi ušzemšchana notika dehl stipras beedribas zenteenu fefmešchanas, ari dehl zitadas laipnas ifturešchanahs pret beedribu. Nedsams no tam, ka beedriba prot fawus labdarus atfihst, nefkatot uš tam, ka tee peeder pee jeb kahdas zitas tautas. Turpmal tapa par runas-wihreem eezelti, bilufchahs Jelgawas fwehtku-komitejas lo-zekli: Indriks Allunans un Uštinu pagasta-wezafais Freimana fgs, lo atonam atkal loti pareisi, jo tahdā wihšē beedriba peerahda, ka wira prot zeenit wihrus, weenalga, waj tee nu bija no pašcha eefahlkuma beedribas peefriteji, jeb atradahs stary pret ineekeem, ja tee ihstienibā tilai ir kreetni. Nofkatā uš Kursemes dseedafchanas-fwehtkeem, tad no preefchneezibas pufes tapa ari zeriba isteikta uš jo drihš fagaidamu atwehleschanu no augstas waldischanas pufes. Pehz ifflaidrošchanahm schini leeta, general-fapulze wis-pah-rigi runā stahwofcheem fwehtkeem peekrita, un tila nolentis, nogaidit atwehleschanu no waldbas, nef furas tatschu ne-las newaretu noift. Turpmal tila pahrfpreesta Jelgawas Latw. beedribas teatra buhšchana, lihgums ari preefchā likts, pehz kura beedriba fahihgt ar D. Breschinskij lungu, ka teatra-direktoru par 600 rubieem uš weenu gadu. Pee schi gadijuma tapa no preefchneezibas pufes domas par tam isteiktas, ka beedribas mehrti wis-pahrigi ir tautifki mehrti, ka tahdā wihšē beedribai newajadsetu gribet ar teatri nefahdu weikalu dšihst, bet weizinat wira pašahwibu, pehz eefpehjas, ka tautas fkolas leetu, fur tatschu dalibneekem wehl daudskahrt japeemahfajot, kamehr domajans, fur sche teatris pehz wifseem aprehlinumeem atmeti-fchot sinamo teatra direktora algu. Zaur wairat balšim apstiprinaja general-fapulze tai preefchā zelto lihgumu. Rewidenti uš tam referereja, ka beedribas rehkini un naudas-buhšchanas atraftas wifu labakā fahrtibā, un ka no beedribas pašahwibas laika lihds isgahjušcha gada beigahm efot eenemti 5426 r. 59 k., ifdois turprei 3641 r. 62 k.; atlikufi nauda efot apdrošchinata zaur kahdu-fpahrfahses lihmi, kamehr preefch nama eepirfchchanas wajadfiga nauda, pilnigā fkatit atronotees beedribas fahs. Sapulze apstiprinaja weenbalfigi, ka beedribas rehkini, un lihds fchim preefch wiras idaritee darbi, peemamami par pilnigeem un labeem. Tad tapa apstiprinats wehl budšchets preefch schi gada uš 7060 rubieem tahdā wihšē, ka eeneh-mumi apzereiti uš noteikto naudas sumu, idewumi turprei uš 5640 r., un atlikums ar 1600 rubl. nodomats. Pehz schi nolikuma ir stary zita isrihlojami: 12 teatra ufwedumi, 5 isbraufschanas sakums, 2 humorifigi wakari ec. Pehz wifa redsamā, ka beedriba faweem peederigeem til dauds grib fapneegt, ka wira waretu ifikkt bef Wahju beedribahm. Tad general-fapulze wehl tapa nofpreefts, ka beedri fawu gada-malku war malkat puegada terminads, bet turpmal, un noflata uš runas-wihreem, kas ne-ispilditu fawu amatu, general-fapulze weenbalfigi nolehma, ka tahdi runas-wihri, kas trihs reis uš amata darbeem beedribā, waj ari komifijas nebuhtu bijufchi, teeftu saude, bef malkas waret apmeklet beedribas isrihlojumus, tad general-fapulzei ari war preefchā stahditi tap dehl atzefschanas no amata, jo efot atgadijees, ka kahdi runas-wihri ilgaku laiku ne agis ne-efot rahdijufchi beedribā. Tuhdat pehz general-

fapulzes, notika beedribā runas-wihru fehdefchana. Sche tapa iswehleit: A. Gahna fgs par otro wihze-presidentu, D. Tomberga fgs par beedribas pirmo rakstu-wedeju; M. Bluhms par otro rakstu-wedeju; E. Sieelada f. par rakstneezibas nodabas preefchneeku un Latweefchu walodas lektors Lautenbacha fgs, Lehrpotā, par tahs pašchahs nodalas lo-zekli. Teatra leeta runas-wihri tad wehl nolehma, ka teatra-komifijai ir teeftiba, pašchā no fewis nofazit, kuras deenas ihpafchi teatra isrihlojumeem, ari ar teatri faharā stahwofcheem ziteem isrihlojumeem janoteel. Wifā darbi tapa loti fahrtigi nodariti; fapulzes wadifschana mums, ka dalibneekem loti patifa. — Mehginot nu pehz wifa eeguht atfwaru. tad tijam un zeram gan, ja muhfu meešgas azis ari to wairs neredsetu, ka Latweefcheem teeftam gaidama ir seedu pilna nahlotne, uš lo mehš jau tagad preezajamees garigi, ufmudinot dalibneeku, palikt uš ihstienā zeta.

Jelgawā, 29. janwari. Schoricht istrauzja muhs, Jel-gawneeku, ta behdu wehstis, ka muhfu augsti zeenits un wifai mihlots lihds-pilfonis, gubernas kanzeleas direktors, ihstiens schtachtstrahts Ernst fon Nummels, plkt. 6. no rihsta nomiris peepeschā nahwē. Retumis kahds wihrs ipelni-jees til leelu mihlesifin, tahdu zeenifschanu un wis-pahrigu atihfchonu pee augsteem un semeem, ka schi nelaišis; wira nopelni ir leeli pee schejeenes fawwaligahs ugund dsehseju beedribas, wihšch bij dibinatajs un presidents, schihs eestahdes pahrwaldibas padomei; tapat strehneeku beedriba pasoude lihds ar wira fawu presidentu un tehwu; aridfan wifās trijās schejeenes dseedataju beedribas wihšch bij dšihws lozeklis, dseedafchanas un mahfflu leelu leelais draugs buhdams. Bet gandrihs wehl wairat pasoude zaur wira Kursemes lauklaudis un wifā tee, kam bij kahdas darifschanas, waj luhgumi pee gubernas waldes. Wihšch nefad nebij uppuhtees, nebij bahrgs, neds kurlis pret sem-neekem; taifnis bij wira wahids, gudris wira padoms, palihdsiba wira darbs. Nummela tehws bij weens no teem retajeem, kas neatrahwahs no Latweefchu isrihlojumeem nn fapulzehm, bet zil spehdams, wifur pabalstija Latweefchu zenfchanas. Tadehl aridfan wihšch bij stary teem pirmajeem, kuras Jelgawas Latweefchu beedriba 22. janwari sch. g. eezehla par faweem goda beedreem. Wira nahwi Latweefchi fahpigi fajuht!

Dinīs 1810. g. 20. sept., nobeidsa ekkamu Lehr-batas augstfkolā 1838. g. par teeftas leetu kandidatu; 1839. g. walika par protokolistu pee Tukuma wirspilsteefas; 1843 turpat par aprinka fskalu. No 28. februara 1851. wihšch ar leelu isweizibu un mihfgeem darba spehfeem woldija gubernas kanzeleas direktora amatu Jelgawā. Salda dufa ne-aimirfcham nelaišim.

No Jelgawas. „Mit. Jtgā“ lafams, ka tautas ap-gaifmofchanas ministers, walšis sekretrebr Saburows, 31. dezembri p. g. apstiprinajis Jelgawas realkolas pahrgrofi-fchahu 6-klahgā realgimnazijā. Realkolai bij 4 klases, tā tad 2 wehl peenahls fahrt. Augustā sch. g. atwehrtchot peekto klaf (sekundu), un festo, tad kad buhšchot wajadfiba pehz tahs. Jaunatwehrtā Aleksander fkola ar fawu pa-plafchinato aprinka fkolas programu, stahjotees nu ka wajadfigs lozeklis tureens fkolu rihloni (organizamā).

Pahrwahzofchanas leeta Balt. Behfin. peefuhtits fchahds rakstis: Newaru faprašt, kadehl Latweefchu tautiflee laikraksti tā brihnahs, ka „Latweefchu Awifes“ ne ka nestin no wahjinafchanas zenteeneem Baltijā. Mahjitajs Weide, Latweefchu Awifchu tagadejs redaktors, eetaifjis pee fewim Waltaifkōs ffolu, „pirmo draudses ffolu Kursemē“, ka fawā laika daudfinoja Latweefchu Awifes, kura (fkolā) neweena wahrdina nedfird mahzam pa latwifki. Scho ffolu, kas uš semehm strahda, apmekle gandrihs weenigi Latweefchu behni. Sinams, ja pašchā Waltaiku mahjitaja muifchā, „Latweefchu Awifchu“ redaljā, Latweefchu newainigeem lolojumeem ja-aimirfch pat faws Tehws muhs, lo eemahju-fufchees no faweem Latweefchu wezakeem, fur tad lai taut-teetis Weide fin lo no wahjinafchanas zenteeneem Baltijā?! Par „kreeminafchanu“ ir zita leeta, par to war dauds lo finat, pat kreewu awifes nemuhfcham nelajjis — pehz „Nigafche Zeitung“ jeb pehz „Zeitung für Stadt und Land“.

Buses mahjitajs, H. Kawall, ir 17. janwari, fawā 82. dšihweš un 51. amata gada, nomiris. Latweefchu rakstneezibas laulā Kawalla wahrds ir pašhstams zaur grahmata „Deewa radijumi pasaulē“ un zaur dascheem fahfakem raksteem pa awifehm, par to pašchu tematu.

Aljupes dšimtskungs, barons von Hahn, isgahjušchā rudenī fawu 3 pagastu: Aljupes, Wareebas un Dfieu pagastu, mahjas — pawifam lihds 80 — par dšimtu pahrdewis. Aljupes pagastā malkajot, zaur zaurim rehkinajot, katra mahjas lihds 43 rubl. par puhraweetu; Dfieu pagastā 37 rubl. un Wareebas pagastā — fur wairat simts- un purwa sene — 27 rubl. Gandrihs it wifā tee pašchi mahju rentneeki bijufchi pirzeji; til kahdi 10 fainneeki no tam atfahpufchees, zeredami, tahs pehzal no fawa lunga par lehtaku malku dabut. Bet zil loti daschi peewi hlufchees, jo til lo schee no mahju pirtfchanas atteikufchees, bijufchi tuh-lit ziti pirzeji fahrt, kas ar mihku prahtu to malkajufchi,

lo lungs par mahjahm aprehkinajis. Gan daschi wezee fainneeki gahjušchi pee lunga luhgtees, bet nu bijis par wehlu. Par eepirfchah mahjahm ja-eeemafā 10 procentes, tas ir: no katra simta 10 rublu.

Kad wifā fainneeki nofpreefto naudu bij eemahfajufchi, un tā tad fawas mahjas par dšimtu eepirfufchi, tad zeen. dšimtskungs fa-ajzinajis wifus fainneeku un fainneezes 12. dezembri pee fewim uš Aljupi, tos godam pameelojis un pazeenajis. Wekelibas ušferot, dšimtskungs iffajijis, ka wihšch loti preezajotees, ka wira fainneeki, kas lihds fchim bijufchi rentneeki, tagad walikufchi par gruntneekem. Wihšch wehlejt teem dauds labas laimes un zerot, ka pašahwefchot jo projam ta mihligā un jaulā fahfihwe, kas lihds fchim bijufi stary fungu un fainneekem. Sainneeki glahses fchandinadami iffaukufchi, lai ta jaulā fatifschanahs pašahwetu uš behrneem un behrm-behrneem, un lai wira zeen. dšimtskungs par teem tā tehws jo projom gahdatu.

Pahr Dundangas bankas darbofchanas „Balfei“ peefuhtits fchahds firojums: Kursemes gubernas awifē efmu dahfchahrt lahjis, ka pehdejds 10 gads Kursemē, uš laukeem dauds weetas apstiprinatas fchahchanas un aifdo-fchanas fahes (pagasta bankas). Laifam ari Widsemē buhs tahdas eetaifstas. Pahr scho banku darbofchanas newar nefahdas firas fadabut, un tomehr buhtu wehlejamā, ka wira pahf fewi ari plafchatai publikai dotu finu, ka dasch-reif to mehds darit par laut kahdeem isrihlojumeem. Par peemehru tagad firofchu pahf Dundangas pagasta banku. Schi 1874. gada apstiprinata un 1880. gada fskaidrā naudā eenehmuš 102,461 rubl. 90 kap. un idewufi 98,182 rubl. 33 kap.; 1 janwari 1881. gada wiraai bija:

pamata kapitals	2,531 rubl. 35 kap.
darba jeb beedru kapitals	13,404 „ 5 „
noguld. beedr. peederigi	33,166
ziteem	68,676 101,836 „ — „
malkajamas noguld. intrefes	4,343 „ 35 „
tefofchahs naudas	1,187 „ 72 „
ifdalamas beedru pelnas un pelna	
no 1880. gada	1,479 „ 4 „
kopā	124,781 „ 51 „

Par noguldbijumeem malkaja 5% un wairat un par aifdewumeem nehma 9% par gadu. Schini 1881. gada pehz general-fapulzes spreeduma par aifdewumeem nemš tilai 7½ % auglus, par gadu rehlinot. Bankas darifchanas tagad teel westas pagasta namā if nedekas pirm-deenās, zeturtdeenās un festdeenās, ja tanis ne-efekriht fwehtku deenas.

Dundangā, 22. janwari 1881. g.

J. Jrbis,
bankas lafeeris.

Uš Leepajas-Romnu dšelfszekla, pee Satesjes stanrijas, 18. janwari atgadijees fchahds behdigs notikumš: Pašahcheeru brauzeens, kas ij Wilnas uš Winkfu ifeet nakti, bija zeta nofebojees, un tadehl, Satesjei tuwojotees, faduhrabs ar brauzeenu, kas nahja if Winkfas uš Wilnu. Diwi tukfchi pašahcheeru wagoni tapa drupatās falauftri un zaur malku, kas tur bija uflita, 5 zilweki no dšelfszekla deene-tajeem, uš nahwi fatreekti. Wifā wira til lo wehl dšihwi, tapa nowesti Wilnas bahnuš uš no tureenes uš nefawahm nonesti flimnizā. Dšelfszeklchs breefmu weeta stipri ifpahrdiis, bet pašahcheeri, ka dširdams, palikufchi no nelaimes pašargati.

Peterburgas Latweefchu labd. beedriba 25. janwari isrihlojufe dramatifku wakaru, kura israhdijufchi diwas lugas: „Meitas puhrs“ un „Muzeneeks un Muzeneeze“. Spehlets tizis loti labi, tā ka bagati dahwatā ušflawefchana teeftam bijufe pelnita. Pehz teatra bijufe danzofchana. Wahju „St. Peterb. Jtgā“, if kuras mehš schihs firas imekam, ifkala pee tam to wehleschanoš, laut jel mahjitatee un turigakee Latweefchi, kuru fkatits Peterburgā ne-efot masš, jo wairat schai beedribai peedalitees; wira pee tam ne tilai weizinat beedribas labdar. mehrtus, bet ari pašchi atraftu tur daschu patihkamu laikalawekli. (Mesapro-tams, kadehl schi Latweefchu beedriba fargajahs, par faweem darbeem un rihlojumeem kahdas firas ari Latweefchu laif-raksteem laift.) (B. W.)

Peterburga. „Sarkana krusa“ pilnwarneekš, krafs Schachowfko i, telegraferejis ij Vameem, ka pehz eefpeh-jah usnehmees, apkoft 300 Turkmenu feemas un behrnus Geoktepe; tadehl tad Peterburgā fahlot gahdat par to, ka nepeetrukhtu wajadfigo sumu, ar lo fegt fchahdas ahfahf-tigas ifdošchanas. Ka ari par Tekingu familijahm buhs jagahda, „sarkana krusa“ beedriba jau pehn domajufe un turp nofuhtijufe daschadus drehbes gabalus preefch 200 feewahm, 300 puiseneem un 300 meitenehm.

Peterburga. Tautas apgaifmofchanas ministerijā gaidamas leelas pahrgrofi-fchanas. Rā sinams, drihsumā noturehs wifu mahzibas apgabala furatoru konferenzi, kura zitu jautojumu starpā spreedifchot par to, waj nebuhtu derigaki, ja furatora amatu pawifom atzeltu, un ja wifu, kas stahw faharā ar uniwerfiteiti, listu sem uniwerfitees padomes, ihpafchi sem rektora. Tahlak mineta konferenze pahrfpreebihš, waj nebuhtu atmetama lihdsfchinigā sistema, gim-

nāšju direktoruš un widošo ffolu preefšneekus eezelot, un turpretim noteikt, ka skolotaji pašči is fawa widuš eezeltu direktoruš us 3 gadeem.

Finanzministris, ka „Nowosti“ šiao, šhins 'deenās awštiprinajis pirmahs širgu apdroščinafšanas beedribas statutus.

Masflawa. Gelfšleetu ministris 22. janwarē atkaws, Kreewu un Wahju walodā ištob ihwofču laifrakstu, kura usdeiwums ir, weizinat alus bruhwefšanu Kreewijā. Vairtraktis faulfees par „Archiwu preefš Kreewu alās bruhwefšanas“ un malfahs 10 rublūs par gadu.

Smolenskā iszhelees lopu mehriš. Gubernas semšiba tadehē nospreeduse, tuhliit gahdat, ka fastimufchee lopi tiktu nonahweti, un luhgt no krona 100,000 rublu palihdšibas.

Kurškas muišneeku fafulze 20. janwarē, us Pofankfla preefšlitumu, taišijuse fšahdu eewehrojāmu spreedumu: „Šha gada februarē buhs 20 gadi pagahjīfši, kamehr semneeki no dšimtibuhšanas atlaisti; tomehr wehl ir leelš flaitš semneeku, kaš faweem muišču ihpafšneekem pa dalai padoti. Tahda buhšhana ir faimneezibas širā nederiga un ne lahdi nefakritahs ar mahzibu par laufču lihdsigohm teefšahm. Kurškas muišneeziba, wehrā lidama Keifara Majestetes noluhku, wehlahs nabagato pawalšneeku likteni paweezlinat un afakahs tadehē no fawas teefšbas, leegt waj neleegt faweem semneekem semi pirkt, wira luhds waldbibu, fahlot no 19. februarya 1881. gada, pawehlet gubernā widpahrigu semneeku semes pahrdofšanu, beš ka semneekem wajadsetu tuhliit daku no pirkšanas jumās emalfat; kronis ušnehmahs par wifu pirkšanas jumū ar muišneekem islihdšinatees, to wehlat no semneekem eekafereedams.

Spaflā, Kasanes gub., pee senatora rewifšis bijis fšahds fawads atgadiseens: Senatoram turp nobrauzot, pee wira eeradahs, wifiti taišit, weenigi tilai pilfšbas galwa. „Waj Spaflā nedšihwo ari aprinka semšibas walbes preefšneeks?“ senatorš waiža. „Dšihwo gan.“ — „Kadehē wifšch neatnabža?“ — „Eš es emu.“ — „Kaš pee jumš pahrwalda pilfšbas bantū?“ — „Ari es.“ — „Kaš darifšanu wedejs bankā?“ — „Ari es.“ — „Zil bankā noudas?“ — „200,000 rubl.“ — „Sagatarwojatees uš rewifšju.“ — „Bet noudas kafē naw.“ — Netizami, bet esot pateefšba. Kā redšams, tahdas senatoru rewifšas ir no leelaš fwehtibas. Zil dafšahm nefakritahm janahl deenas gaismā!

Wahrskats pahr politiku.

Peterburgā, 31. janw. (12. febr.). Džijelli. Generalš Stobelewš telegrafere is Afšhabadas 26. janwarē: Pehz muhfu proklamajias, kura Tekingus ušajinaja, atgreesteš atpafat fenakās weerās, tee wamasam ušahf, is fmišču tufšnefcheem eerastees un atdod fawus eerofšchus. Lihds fšim pawifom eeradahšahs 7000 familijas. Sofi lams, Kudaiwerdi lams un žiti zeeniti lani atrodahs muhfu lehgeri, kaš wifus žitūs eedšihwotajūs štipri peewelš. Pagaibdu waldbiba ar tautas weelneekem eewešā. Familijas, kaš fafulzejufšahs Geoktepe, tiks atpafat fuhitās fenakajōš dšihwolkōš. Wirahtm palihds ar eeguhtahm leetahm, kā libitahm, ehdamahm leetahm, faimneezibas ribkeem, un pafneedš ahreštu padomu. Štipri fagatarwojamees us Geoktepes un awgabala defufelziju, lai nowehreštu laitibas, kaš, pawafarai tumojotees, waretu zeltees. Kā tagad israhdišees, Dengiltepe aprakti 6400 lihē. Aplenšchanas laika nonihkufahi 8000, palakšfenotees nonahweti 2000. Ar muhfu faeewu tadadejo wefelibas fšahwolli war buht pilnā meerā.

Berlinē, 8. febr. (27. janw.) „Reichsanzeiger“ isftudina Keifara pawehli no 7. febr. (26. janw.), pehz kuras Wahju Reichstags top fafaukts us 15. (3.) febr.

Berlinē, 8. febr. (27. janw.) „Nordd. Allg. Zeitung“ usrahda us to, ka Kreewu awifes weenumehr raksta, ka Wahzija, geubti smoldama sem kara nodofšahanim, faimneezibas širā ejot poštā un partikularifšigo (mašo walšianu pawstahwibās) zenteenu dehl wifur jau braifšchlot, un faka tad, ja til Wahju awifču wemera raksti, kaš fihmejahs us Kreewiju, pa labai daki ne-šdarifšot, ka Wahzija buhšot peefšpešta, laujā ar fpehziģeem pretineekem, peerahdit, ka warot un drihšlot gan pawstahwet.

Italija. Pahwestš Leons XIII. pehz Wihnes awifču fšahm lotti wahfšch un ahreem wira dehl esot no-peatnas ruhpes.

Atehnē, 8. febr. (27. janw.). Kara ministereš darija tautas fafulze šinamu, ka lehnifšch islaidiš pawehli, žaur kuru wifš pawalšneeki 31 lihds 40 gadu wezumā topot eefaukti nazionalwardōš (taufargōš). Žaur to kara-spehšs pawairojahs us 113,993 kareewu.

Londonā, 9. febr. (28. janw.). Is Durbanas telegrafere, ka 8. febr. (27. janw.) Colley ušbruziš un fafawiš boerus pee Jngogo upeš. Angku pametums 150, tapat boeru pametums leelš.

Londonā, 10. febr. (29. janw.). Augšchnamā Granwills uš peeprafšchānu atbild, ka Greeku jautajeenā ne buht

nedofšot isflaidrošchanas. Jautajeens, kura isfšchiršhana jau trihs gadūs welfotees, esot faweenots ar dafšadeem greubtumeem. Štoidra atbilde fšhnt azumirklī waretu draudofšahs kara-breesmas šarp Turziju un Greekiju tilai pawaitrot. Zeribu, ka kareš wehl nowehrešchams, warot dibinat tilai us tam, ka, ka finams, wifas walšis wehlahs wira nowehreš. — Apafšchnamā Gladštons atbildeja Campbellam, ka waldbiba Boereem dewufe drofšibu, ka wira wehleschānahs taps taišnigi eewehrotas, ja wira wairš neprotosees ar eerofšcheem rokā.

Anglija. Kahds jauns kareš draude Anglijai iszeltees. Afšhanti nehgeru lehnifšch us Walar-Afritas šelta peekrafes fanahjis ar Anglu waldbibu širhdā un taišahs us karu. Tas tad buhtu Angleem jau otrs kareš Afrikā.

Žhru fpaidu litums, ka jau telegrafē šinaja, peenents ar leelifku balšu wairumu. Til pat Anglu liberalee, ka ari konserwatiwee tam peekritufchi. Litums tagad eet us augšchnamu, kur to faimš ari ahtri peenems.

Par dšelfšzēku is Kreewu Turkešanas us Indiju, teefot no waldbibas wejšas ar Kreewiju faruwas.

Widus-Amerika. Pahr Tebuantepekās semes fšaurumu (šarp Mejiku un Widus-Ameriku) taišahs buhwet dšelfšzēku, pa kuru ari wišmagatos lūgus waretu nowest no Atlantifšās žuhras us klūso žuhru un atpafat. Šchi projekta fafahdnajis, inšchereers kapteins Žhdš, luhdsiš no Saweenoto Walšju waldbibas noudas palihdsibu jeb procentu apgalwofšānu, par to fšhjm walšim tiktu atdota ušraudšiba pahr dšelfšzēku. Saweenoto Walšju weelneeku fafulzes komifšija nospreeduse lht preefšchā garantiju jeb apgalwofšānu no waldbibas pušes us 15 gadeem par 6 procenteem no 50 miljonu dolaru leela kapitala, kuru Tehuantepekās dšelfšzēka beedriba war aifšneemēš.

Seemet-Amerika. Jauns Indianeefču kareš draude iszeltees. Tā fauftā Jaun-Mejitas apgabala, pee Mejkas walšis robeschās, Indianeefchi fafufchi ušbrukt meeriģeem kolonifšteem, un wenā weetā aplawufchi 15 baltus žilwelus. Gedšihwotaji wehlahs, ka Saweenoto Walšju waldbiba kopā ar Mejiku eefahktu pret Indianeefcheem isdeldešchanas karu.

Abildigš redaktors: **Stahta Zuhlijs.**

No jensures atwehlets, Rīgā, 4. february 1881.

Sludinajumi.

Wehl war pastellet
Baltijas Semkopi un Peelikumu
un wifus lihds isnahkufchus numurus dabut, tilai luhdsam pafsteigtees.
Administracija.

Geek pahrdotas
sem labeem lhgumeem Gaujas malā pee Behšim weenas trihšgangu uhdens dširawas, wifus lafšchānas mafšines, šahgu gangis ar uhdens un damfa fpehtu, lihds ar frogu, 100 puhraweetahm semes un mešchū. Turwatas šinas pafneedš:
Adwokatš v. Kieferiģh Behšis, G. Wufzel t. Ruzhā pee Behšim, Dreik t. Kofes muišchā, Šlufšnes draudšē, welderu meifšeram Šelb t. Weetalwā.

Jaunas grahmatas.
Buhzifču Gederta un beedra awgahdibā:
1. **Wihlestiba un mihlestibas-gaudu dšeeemas.** Žanibā war laita-fawelst no Kappas Wabrinā. Pirmā dala (žeturā pahrlabota droka). Rakfa 20 fap.
2. **Libka-pawadōš,** no J. Wihnig Rakfa 50 fap. Tagad muhfu generalē mifšijā.

Mafajā Platonē
ne tahlu no Mejas ir gandriģi it jauna širgu kutama mafšina pahrdodama.

Gatawus, pehz jannafas modes taištus federn-wahgus, ka ari kōta darbu ween preefšch teem, pahrdob Behšis stellmachermeisterš.
V. Meinhardtš.

Labibas wehtijamas mafšinas
loti labās konstrufzijās un ar wajadšigeem fchklas feeteem isrihlotas, no 38 rub. lihds 120 rub. peedahwa no lehgera
V. van Dyka pehzwahzeji,

Rīgā.
„Bakera“
Anglu wehtijamas-mafšinas, Amerikas wehtijamas-mafš., tā ari
effetu-mafšinas,
no wifabahm konstrufzijahm un leelumem pahrdob
Biegler un beedris,
Karkowā Jekat. prosp. Nr. 22, Rīgā, piš. Kalku-eelā Nr. 6, Keepajā, Beelajā eelā Nr. 6.

Špewcis: A. Ašbrandts. — Drukātš pee M. Jafobfona, Rīgā, Wehweru eelā Nr. 5.

Jelgawas Patweefchu Beedriba
šwinchš žetortdeen, 19. february 1881. g.
Semestehwa Augšta Kunga un Keifara
Aleksandra II. Majestetes
waldfšchānas-fwehtkus,
kas ušluhkojami ari par beedribas gada-fwehtkeem.

- Programa.**
- 1) Swehtku dalibneeku fafulzechānahs beedribā šarp pulst. 9. un 10. no rihta, Šchirtenhōfer Iga namā.
 - 2) Tuhdat pehz 10 no rihta Deema kalpošchana, ar fwehtku noluhku ipufšlotā Jelgawas Annas dānizā.
 - 3) Swehtku gahjeens sem noteiktas fahrtibas, pee mušitas fšahahm, atpafat uš beedribu, kur Šchirtenhōfera leela šahle fawifšchli buhs pušchota, ari ee-eechānas biletēs pa 30 fap. dabujamas.
 - 4) Swehtku atklahšchana beedribā no presidentā.
 - 5) Tad dšeedahs Jelg. Latw. beedribas jantais foris sem Kempel Iga wadifšchānas, ranahs, dšeedahs žiti fori, kaš buhs peeteifšchēes, pa šarpahm fšehlēšs ari mušita.
 - 6) Pulst. 3. pehz pušdeenas godameelafšis turpat beedribā, uš kam fahrtis pa weenu rubli pee kafes dabujamas.
 - 7) Pulst. 7. wakarā fahfšēes Jelgawas pilfšchās teatri teatra israhdišchana pehz prologa, kaš žazereš un lafšis taps no beedribas teatra iwadōna.
 - 8) Fšahdiģh Iga.

Mefchā.
Statu luga is lauģeneeku dšihwes 4. zehleendš, latwifli no P. Pawenceka. **Zenas** teatri tā parafšas, biletēs dabujamas: eepreefšch pee Šeifšberga un S. Mūnan t. t., fwehtku-beenā beedribā, tad no pulst. 4. pehzpuind, teatri pee kafes. Tuhdat pehz teatra buhs beedribā, Šchirtenhōfera Iga leelajā un grehuajā šahle

Balle
uš kam ari zenas pehz parāduma, bet beedreem lotti lehtas noteiktas, kapehž fšheem ir ja-ušrahda beedru fahrtis. Balles biletēs dabujamas fwehtku wakarā beedribā pee kafes. Pee fšheem fwehtkeem peedakitees, dalibneeki, waj nu tanumā waj tahlumā dšihwodami, it ihpafchi top ušluhgti.
Fahrtibas-komifšija.

F. W. Grabmann, Rīgā,
eepretim Jelgawas un Lukumas bahnušim.
Urkli, arktu dakti, fchjamas un planjamas mafšinas. Ar rotahm un gevelē dšenamas kutamas-mafšinas. Garreta lokomobiles un kutamas-mafšinas, kaš ihpafchi weentahfšchi labi taištās un dautš pahrahdā; uš Parifēs pafaulēs isfahdi lahš ar 2 šelta medafchū kronetas.
Superfōfati, augš- un widus-grahdigi, ar peefolita labuma apgalwofšānu.

